

L'Altell: ens agrada llegir

La llibreria banyolina celebra enguany el cinquantenari fidel al seu amor pels llibres

Si és cert, com diu Borges, que la biblioteca és l'Univers, podríem acceptar que les llibreries deuen ser-ne el big-bang. Així, l'origen d'alguns universos particulars banyolins serien dues llibreries locals: Can Blanch i L'Altell. Can Blanch acaba de tancar per jubilació de la Montse, la nora de Miquel Blanch, cinèfil, impressor i llibreter apassionat. I L'Altell acaba de complir cinquanta anys venent, per Internet o a la manera tradicional, llibres en paper i electrònics.

Text > XAVIER XARGAY I OLIVA, filòleg

«**E**ns agrada llegir.» Aquest és l'eslògan de L'Altell que, des del novembre de 2009, és al carrer de la Canal cantonada amb la plaça dels Turers. Irene Tortós-Sala i Brugué, la propietària, opina que una llibreria és més que un negoci on es venen llibres; és un lloc d'intercanvi cultural, un vincle social que fa poble. La lectura és un acte íntim, personal, però no

intransferible. De la mateixa manera que la poesia, diuen, cal recitar-la en veu alta, les lectures cal compartir-les; d'aquesta manera el bagatge i els canvis viscuts, l'enriquiment adquirit, es transmeten dels uns als altres. La definició de *cultura* i de *societat* deu encabir, en part, aquesta experiència. Per això, des de L'Altell s'organitzen una sèrie d'activitats que acosten la lectura a la gent. Potser la més famosa

perquè ha traspassat els límits locals és la Nit de Narradors: des de fa vint-i-cinc anys, porta a Banyoles reconeguts escriptors que llegeixen fragments de les seves obres. Les darreres sessions s'han celebrat al claustre del monestir, com una mostra més que la lectura i la llibreria són actes socials al servei del teixit ciutadà. L'Altell també va endegar els Pessics Literaris, uns actes de lectura pública amb persones de totes les edats. Aquestes activitats són —eren, en el cas dels Pessics— anuals; en canvi, el batec diari el marquen les presentacions de llibres i els clubs de lectura.

A L'Altell les presentacions de llibres s'anomenen «En viu i en directe». L'estructura sol ser l'habitual: l'autor o l'autora i un presentador o presentadores, de vegades banyolins, de vegades arribats gràcies als autors o els editors. Autors locals o forans, traductores i traductors; poesia, contes, assaig, novel·la, poc teatre. Pel que fa als clubs de lectura, s'han anat diversificant i ampliant. Comencen pels més joves: la Irene creu que és important que des de ben petits es vagin fent una biblioteca seva, que s'acostumin a viure entre llibres, a llegir-los, a mirar-los, a parlar-ne. El primer club el va endegar amb l'ajuda de la il·lus-

>> Sant Jordi a la llibreria L'Altell de Banyoles. Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS EL PUNT (MANEL LLADÓ ALIU).

>> Festa pel 25è aniversari de la llibreria L'Altell de Banyoles, amb els escriptors Miquel Aguirre, Josep M. Fonalleras i Matthew Tree de pregoners, i la llibretera Irene Tortós-Sala.
Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS EL PUNT AVUI (QUIM PUIG BORRÀS).

tradadora Meritxell Margarit; ara condueixen els clubs, a més de la Irene, Martí Pons, Mariona Masgrau, Karo Kunde, Margarita Falgàs i Quim Gestí. Organitzen de manera periòdica onze clubs de lectura: infantils (Roser Capdevila, Janosch, Astrid Lindgren, Roald Dahl), juvenils (Edgar Allan Poe, Oscar Wilde), mestres (Bruno Munari) i adults (Montserrat Roig i el Reading Club de poesia i de novel·la negra clàssica).

Aquestes activitats varen començar a l'anterior seu de la llibreria, a les voltes de la plaça dels Turers. Era un local que, quan la llibreria el va ocupar l'any 1991, tenia la planta baixa dedicada a la premsa periòdica i papereria, i un altell reservat per als llibres. Aquell altell és el que dona nom a la llibreria. Amb el permís del propietari, varen enderrocar una paret i varen ampliar la planta baixa. Així tenien dues entrades, més espais per als llibres i

una zona on es feien les presentacions i els clubs de lectura. La Irene va haver de suar per tirar-ho endavant: va viatjar a la Robafaves de Mataró per aprendre com funcionaven els clubs de lectura i va superar les reticències del seu pare, llavors propietari de l'empresa, que no veia gens clar que actes d'aquests tipus tinguessin sortida en un poblet com Banyoles. Encara li va costar més desempallegar-se de la venda de diaris i de les fotocòpies: la tenia amargada haver de fotocopiar i enquadrar en lloc d'estar pels compradors de llibres.

Més complicada va ser encara l'època en què varen coexistir els dos espais, el dels Turers i el del carrer del Canat. La Irene, amb dues bessones petites per cuidar, n'era l'encarregada, i compaginar la feina i la maternitat li era ben difícil. Aquesta llibreria es deia Llibreria Escolar, perquè, a més de papereria i un minso fons de

>> Irene Tortós-Sala, de la Llibreria L'Altell de Banyoles. Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS EL PUNT AVUI (MANEL LLADÓ ALIU).

llibres, venia sobretot llibres de text a les escoles de la comarca. També tenien un espai dedicat als jocs educatius. Era un espai neutre, amb llum neutra i lleixes neutres, que quatre mestres de l'escola veïna de La Vila varen obrir l'11 de setembre de 1973 i que, al cap d'un any, tiraven endavant només els pares de la Irene, Manel Tortós-Sala (1936) i Nativitat Brugué (1943-2024). Era l'espurna que encendria el petit big-bang que il·luminaria molts universos banyolins.

>> Nit de Narradors, organitzada per la llibreria L'Altell a la muralla de Banyoles. Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS EL PUNT (XAVIER CASTILLÓN PLANA).

